

Innst. S. nr. 199

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

Dokument nr. 8:52 (2007-2008)

Innstilling fra finanskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Leif Helge Kongshaug og Trine Skei Grande om å innføre rett til et næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2008 fremme nødvendige endringer i skatteloven slik at selvstendig næringsdrivende gis mulighet til å velge et næringsfradrag på linje med, og i samme omfang som, vanlige arbeidstakeres rett til minstefradrag."

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for bakgrunnen for forslaget.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Linda C. Hofstad Helleland og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Bergo og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans

Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim, viser til at representantforslaget er oversendt finansminister Kristin Halvorsen til uttalelse. Hennes svarbrev av 31. mars følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at minstefradraget for lønns-takere er en erstatning for fradrag for private kostnader til inntekts erverv i alminnelig inntekt. Minstefradraget er også et fordelingspolitisk virkemiddel ved at fradraget har relativt sett større betydning for lavlønnsgrupper enn for høytlønte. Dersom kostnader til inntekts erverv har vært høyere enn minstefradraget, kan en velge å trekke fra dokumenterte kostnader. Næringsdrivende får fradrag for faktiske kostnader i næringsinntekten, slik at det er netto næringsinntekt som inngår i alminnelig inntekt.

Flertallet viser videre til at personfradraget er et generelt fradrag som gis i alminnelig inntekt uavhengig av om dette er lønns-, kapital-, pensjons- eller næringsinntekt. Personfradraget, som tidligere ble kalt klassefradraget, har vært et sentralt element i skattesystemet i svært lang tid. Gjennom denne type bunnfradrag, som mange land har, oppnås en progressiv inntektsbeskatning, slik at de med lave inntekter får lavest beskatning i prosent av samlet inntekt. Personfradraget var i 1992 21 700 kroner i klasse 1 og 43 300 kroner i klasse 2, og er i 2008 38 850 kroner i klasse 1 og 77 000 kroner i klasse 2. Dersom en ønsker å gi lettelse også til næringsdrivende ved å øke fradragene i alminnelig inntekt, bør en velge å øke personfradraget framfor minstefradraget.

Flertallet viser videre til at til forskjell fra lønns-takere får næringsdrivende fradrag for faktiske

kostnader i næringsinntekten også ved beregning av personinntekten. Dette skyldes at det er netto næringsinntekt som tas med i grunnlaget for beregning av personinntekten. I tillegg vil også næringsinntekten kunne føre til fradrag underskudd fra tidligere år. Enkeltpersonforetak med ansatte får dessuten et ekstra lønnsfradrag. Lønnstakere har ikke fradrag for noen kostnader ved beregning av personinntekten, heller ikke minstefradrag.

Avslutningsvis vil flertallet peke på at næringsdrivene generelt har høye kostnader i forhold til bruttoinntektene, og at det er svært mange næringsdrivende med lav næringsinntekt som har dette i kombinasjon med lønns- eller pensjonsinntekt. Svært mange næringsdrivende vil derfor ha utnyttet hele eller deler av et minstefradrag i enten pensjons- eller lønnsinntekten.

Flertallet støtter på denne bakgrunn ikke representantenes forslag og tilrår at forslaget ikke vedtas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at minstefradraget for lønnsinntakere som opprinnelig var et sjablonfradrag relatert til de faktiske utgifter ved arbeid, har utviklet seg til å bli et virkemiddel i fordelingspolitikken. De betydelige økninger i minstefradragene i de senere år viser dette med all tydelighet. Forholdet er også understreket av Uttaksutvalget i NOU 2005:2.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende og legge dette frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2009."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet gikk imot skattereformen, blant annet fordi disse medlemmer mener skattereformen og dennes foretaksmetode for enkeltpersonforetak innebærer for streng beskatning av næringsdrivende.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i Innst. O. nr. 25 (2004-2005) gikk inn for å få utredet en uttaksbasert metode som ville gjort at kapital kunne forbli i bedriften for senere investeringer, og at beskatning ikke skulle skje før uttak til privat forbruk. Dette ville vært en betydelig forbedring for selvstendig næringsdrivende.

Disse medlemmer mener dessuten at skjermingen for skatt utgjør for lave beløp, og ønsker på denne bakgrunn å se på andre løsninger som kan lette beskatningen for selvstendig næringsdrivende og enkeltpersonforetak.

Disse medlemmer viser også til at Fremskrittspartiet i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2008 gikk inn for å øke personfradraget fra 38 850 kroner til 40 000 kroner i klasse 1 (fra 77 770 kroner til 80 000 kroner i klasse 2), jf. Budsjett-innst. S. nr. 1 (2007-2008). Dette ble nedstemt av de øvrige partiene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener som forslagsstillerne at forskjellsbehandlingen av næringsdrivende i forhold til arbeidstakere har økt, og at bedre fradragmuligheter ville stimulere til næringsetablering og gründervirksomhet. Det ville også gi muligheter for forenklinger for mange små virksomheter hvor dokumentasjon av utgifter kunne erstattes med sjablonfradrag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at skattereformen som ble gjennomført i perioden 2004–2006 var begrunnet i et hovedmål om et enklere og flatere skattesystem, med tilnærming av skattesatser mellom arbeid og kapital og færre fradrag. De mest målrettede fradragene vil være store bunnfradrag eller minstefradrag som tar høyde for at det av ulike årsaker finnes en rekke utgifter som kan betraktes som utgifter til inntekts ervervelse, og som dermed ikke skal skattlegges.

Mens det for vanlige lønnsinntakere i all hovedsak er tatt høyde for dette gjennom et udokumentert minstefradrag, må selvstendig næringsdrivende dokumentere alle utgifter som går til fradrag på skattbar inntekt. For svært mange dreier dette seg om mange småutgifter som hver enkelt må dokumenteres, med den merbelastning det har i form av tid som går med til denne type unødvendig papirarbeid og de kostnader som påløper i form av kontroll og revisjon av dette.

Minstefradraget for dem med lønnsinntekter har også økt betraktelig de senere årene - fra 7 000 kroner i 1989 til 67 000 kroner i 2008, en økning på om lag 850 prosent i løpet av snaue 20 år. Fradrag har gått fra å være et sjablonfradrag relatert til faktiske utgifter i forbindelse med arbeid, til å bli et skattefradrag av stor betydning for lønnsinntakere.

En konsekvens av denne forskjellsbehandlingen er for eksempel at en selvstendig kulturarbeider med en skattbar inntekt på 200 000 kroner betaler opptil 18 000 kroner mer i skatt enn en "ansatt" kulturarbeider med samme inntekt.

I den grad lønnsinntakere får fradrag for kostnader relatert til arbeidsinntekt utover hva som er de reelle utgifter, er det etter dette medlems syn urimelig at ikke næringsdrivende innrømmes de samme lempninger. Dette medlem mener derfor at det må innføres en rett til å gi selvstendig næringsdrivende

vende mulighet til å velge et næringsfradrag på linje med, og i samme omfang som, vanlige arbeidstakeres rett til minstefradrag.

Dette medlem understreker videre at forslaget først og fremst er ment som et forenklingstiltak ved at selvstendig næringsdrivende kan slippe å dokumentere kostnader i bytte mot et sjablonfradrag, og registrerer at regjeringspartiene på tross av fagre løfter om forenkling og reduksjon i skjemavelde for næringslivet heller ikke denne gangen følger opp egen retorikk i praktisk politikk.

Dette medlem viser videre til at forslaget har bred støtte hos hhv. NHO, Bedriftsforbundet og Norges Autoriserte Regnskapsføreres Forening som alle har sendt kommentarer til finanskomiteens arbeid med forslaget.

Dette medlem registrerer med en viss grad av tilfredshet at saksordførers påstander framsatt til Finansavisen 3. mars 2008 om at "forslaget er tatt ut av luften og ikke henger sammen med skatterefor men eller skattesystemet vårt" og videre at "forslaget er skattelette for kjendiser. Samtidig kan det føre til at flere vil bli sin egen lykkes smed uten ansettelses-sikkerhet, pensjon og sosiale goder" ikke er en del av flertallets begrunnelse for å avvise forslaget.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 fremme nødvendige endringer i skatteloven, slik at selvstendig næringsdrivende gis mulighet til å velge et næringsfradrag på linje med og i samme omfang som vanlige arbeidstakeres rett til minstefradrag."

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende og legge dette frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2009.

Forslag fra Venstre:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen snarest og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2009 fremme nødvendige endringer i skatteloven, slik at selvstendig næringsdrivende gis mulighet til å velge et næringsfradrag på linje med og i samme omfang som vanlige arbeidstakeres rett til minstefradrag.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til representantforslaget og det som står foran, og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:52 (2007-2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Sponheim, Leif Helge Kongshaug og Trine Skei Grande om å innføre rett til et næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende – vedtas ikke.

Oslo, i finanskomiteen, den 24. april 2008

Reidar Sandal

leder

Rolf Terje Klungland

ordfører

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 31. mars 2007

Vedrørende Dokumentforslag nr 8:52

Jeg viser til forslag om å innføre rett for selvstendig næringsdrivende til å velge et næringsfradrag på linje med vanlige arbeidstakers minstefradrag.

Minstefradraget for lønnstakere er en erstatning for fradrag for private kostnader til inntekts erverv i alminnelig inntekt. Minstefradraget er også et fordelingspolitisk virkemiddel ved at fradraget har relativt sett større betydning for lavlønsgrupper enn for høytlønte. Dersom kostnader til inntekts erverv har vært høyere enn minstefradraget, kan en velge å trekke fra dokumenterte kostnader. Næringsdrivende får fradrag for faktiske kostnader i næringsinntekten, slik at det er netto næringsinntekt som inngår i alminnelig inntekt.

Personfradraget er et generelt fradrag som gis i alminnelig inntekt uavhengig av om dette er lønns-, kapital-, pensjons- eller næringsinntekt. Personfradraget, som tidligere ble kalt klassefradraget, har vært et sentralt element i skattesystemet i svært lang tid. Gjennom denne type bunnfradrag, som mange land har, oppnås en progressiv inntektsbeskatning, slik at de med lave inntekter får lavest beskatning i prosent av samlet inntekt. Personfradraget var i 1992 21 700 kroner i klasse 1 og 43 300 kroner i klasse 2, og er i 2008 38 850 kroner i klasse 1 og 77 700 kroner i klasse 2. Dersom en ønsker å gi lettelser også til

næringsdrivende ved å øke fradragene i alminnelig inntekt, bør en velge å øke personfradraget framfor minstefradraget.

Til forskjell fra lønnstakere får næringsdrivende fradrag for faktiske kostnader i næringsinntekten også ved beregning av personinntekten. Dette skyldes at det er netto næringsinntekt som tas med i grunnlaget for beregning av personinntekten. I tillegg vil også næringsdrivende kunne føre til fradrag underskudd fra tidligere år. Enkeltpersonforetak med ansatte får dessuten et ekstra lønnsfradrag. Lønnstakere har ikke fradrag for noen kostnader ved beregning av personinntekten, heller ikke minstefradrag.

Næringsdrivende har generelt høye kostnader i forhold til bruttoinntektene, og det er svært mange næringsdrivende med lav næringsinntekt som har dette i kombinasjon med lønns- eller pensjonsinntekt. Svært mange næringsdrivende vil derfor ha utnyttet hele eller deler av et minstefradrag i enten pensjons- eller lønnsinntekten.

Jeg vil ikke gi støtte til stortingsrepresentantenes forslag om at Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett skal foreslå å gi selvstendige næringsdrivende mulighet for å velge et næringsfradrag på linje med, og i samme omfang som, vanlige arbeidstakers rett til minstefradrag.